

Sak 68/21 HØYRING PLANPROGRAM REGIONALE PLANAR I VIKEN

Saksopplysning

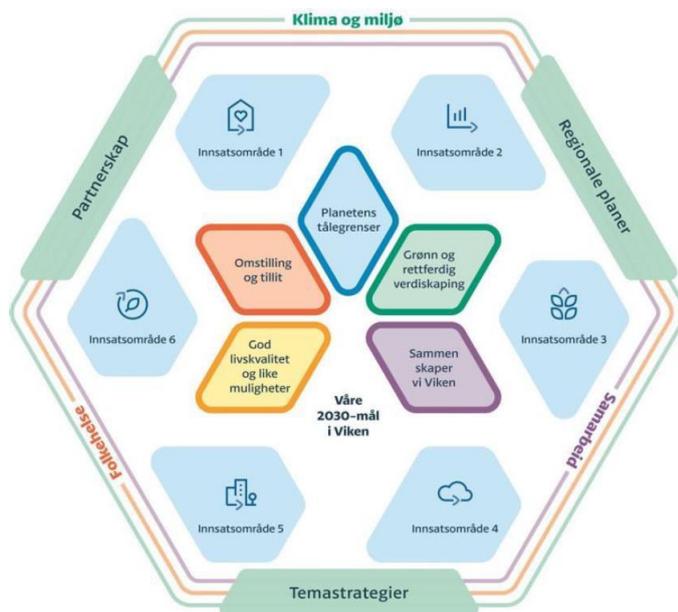
Fylkestinget vedtok 18. desember 2020 regional planstrategi (RPS) for Viken 2020–2024 – [«Veien til etbærekraftig Viken»](#). I planstrategien blir det bestemt at det skal utarbeidast tre nye regionale planar for vikensamfunnet:

- *Regional plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd*
- *Regional plan for kompetanse og verdiskaping*
- *Regional plan for areal og mobilitet*

Dette planprogrammet er eit ledd i varslinga av planoppstart for dei tre regionale planane. Programmet er «ein plan for planane». Det blir gjort greie for formålet med planane og kva tema og problemstillingar som skal vera sentrale.

Planstrategien har ein struktur med [fem langsiktige utviklingsmål](#), som beskriv eit framtidsbilde av korleis Viken skal sjå ut i 2030. Måla skal nåast gjennom [seks breie innsatsområder for bærekraftig utvikling](#). Utviklingsmåla og innsatsområda uttrykker måla for arbeidet med dei tre regionale planane.

Klima og miljø, folkehelse og samarbeid er [tverrgående tema](#) som blir vurdert som så viktige og samansette at dei må vega tungt i alt utviklingsarbeid.

Figur: Illustrasjon som viser oppbygging av regional planstrategi med de fem utviklingsmålene i sentrum. Rundt ligger de seks innsatsområdene og de tre tverrgående temaene.

Det er planlagt at dei regionale planane skal vedtakast i juni 2023.

Regionrådet for Hallingdal gav uttale til regional planstrategi i [sak 45/20](#).

Det åpent å koma med innspel og uttalar til alle delar av planprogrammet, men det er spesielt eit ynskje om innspel på seks spørsmål som er stillt.

Forslag til uttale

Spørsmål 1

PLANPROGRAMMET BESKRIVER HVA SOM ER FORMÅLET MED PLANARBEIDET OG HVILKE TEMA SOM ER RELEVANTE FOR DEN ENKELTE PLAN. DETALJERING AV STRATEGIER, TEMA OG TILTAK BLIR EN DEL AV DEN KOMMENDE PLANPROSESSEN.

Er planenes formål og tematikk relevant og et godt utgangspunkt for videre planarbeid?

a. Innspill til regional plan for kompetanse og verdiskaping

Ei av hovudutfordringane for distrikta/Hallingdal er nedgang i folketal og eit for einseitig næringsliv. Sjølv om bustadattraktiviteten er høg, kan arbeidsplass- attraktiviteten vera låg. Dette har m.a. samanheng med liten variasjon i næringslivet, små fagmiljø og for låg del arbeidsplassar med krav til høgare utdanning. Regionrådet for Hallingdal vil her peike på noko av hovudkonklusjonane i NOU 2011:3: «Kompetanse-arbeidsplasser – drivkraft for vekst i hele landet»: «*Utvalget mener at en jevnere geografisk fordeling av veksten i kompetansearbeidsplasser kan gi samfunnsøkonomisk gevinst ved økt ressursutnyttelse og høyere verdiskaping*». Dette er og peikt på i NOU 2020: 12 «Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn» og NOU 2020: 15 «Det handler om Norge — Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene».

b. Innspill til regional plan for areal og mobilitet

Regionrådet for Hallingdal er oppteken av det ansvaret Viken har for kollektivtrafikk, fylkesvegar og knutepunktutvikling og ser med ei viss bekymring på mangel på satsing i distrikta.

Det er positivt at det i planprogrammet blir sagt: «Skape bærekraftige mobilitetsløsninger som er tilgjengelige og trygge for alle.»

Eit skissert mål er: «*Det blir Lokalisere arbeids- og/eller besøksintensive virksomheter i sentrumsområder for økt tilgjengelighet.*» Dette må nyanserast ut frå at ein del arbeids- og/eller besøksintensive verksemder må/blir lokalisert ut frå andre naturgjevne føresetnadar. Eks. kan vera reiselivsrelaterte verksemder eller nye type etableringar som t.d. batterifabrikk eller datasenter.

I forhold til arealdisponering må det vera ein differensiert modell når det gjeld fortetting. Det trengs ei fleksibel tilnærming til dei statlege planretningslinjene for areal og transport (knutepunktstrategien), og distriktskommunar må ha ein større reserve til spreidd bustadbygging enn sentrale kommunar

Regionrådet for Hallingdal meiner at det i planprogrammet må konkretiserast fylkeskommunen sitt ansvar for ei samordning mellom nasjonale, regionale og kommunale styresmakter sine verkemidlar innanfor arealdisponering og samferdselsområdet.

c. Innspill til regional plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd

Hallingdal er ein stor geografisk region, der det er avgjerande med samordna innsatsområder for heilskapleg distrikt- og tettstadsutvikling. For at heile fylkeskommunen skal ta del i den vekst og utvikling som er målsettinga, må dei regionale fortrinna og skilnadane konkretiserast. Det må utviklast eit kunnskapsgrunnlag som gjer det mogeleg å prioritera ut frå regionale skilnadar, for å skapa livskraftige lokalsamfunn.

Dersom verkemidlane har lik innretning i heile Viken blir ikkje dei store forskjellane i fylke teke på alvor. Bygdemiljøpakker kan vera eit viktig verkemiddel i dette arbeidet.

Spørsmål 2

DET KOMMENDE PLANARBEIDET SKAL VÆRE KUNNSKAPSBASERT OG BYGGE PÅ OPPDATERTE REGIONALE DATA, ANALYSER OG UTREDNINGER.

Har dere kunnskapsgrunnlag som er relevant for det vidare planarbeidet og som bør inkluderes i planprogrammet?

Det er viktig å ha eit breitt kunnskapsgrunnlag som gir kunnskap om regionale fortrinn og forskjellar. Kunnskapsgrunnlaget og nye utgreiingar må innehalde ein samla gjennomgang. Analyse av framtidig demografisk utvikling og struktur og ulike faktorar som gir grunnlag for vekst og utvikling, er viktig kunnskapsgrunnlag.

Hallingdal er ein region der innbyggjartalet i mange samanhengar er direkte missvisande i forhold til ulik type planlegging og dimensjonering. Hallingdal som ein av dei største reiselivsregionane i landet har store variasjonar i innbyggjartal. Det er ei kjennsgjerning at eksisterande grunnlag for å berekne gjestedøgn både i forhold til den kommersielle delen og hyttemarknaden har store svakheiter.

Hallingdal har over lengere tid nytta teledata som eit godt grunnlag for å registrere reelt innbyggjartal eller brukartal i kommunane/Hallingdal. Enkelt fortalt, Hallingdal har eit brukartal som er over dobbelt så stort som innbyggjartalet, ved fordeling over året. Kvar dag året rundt eit brukartal som er minst 50% høgare enn innbyggjartalet og i korte periodar seks gonger høgare enn innbyggjartalet.

Tida er overmoden for å ta i bruk teledata som kunnskapsgrunnlag for ulike type planlegging, dimensjonering og tenesteproduksjon i kommunar med store variasjonar i brukartal.

Spørsmål 3

FOR Å UTVIKLE RELEVANTE OG GODT FORANKREDE PLANER MÅ DET SØRGES FOR MEDVIRKNING OG INVOLVERING SOM ENGASJERER AKTØRER OG INNBYGGERE OVER HELE VIKEN.

Hvordan ønsker dere å bli involvert i det vidare planarbeidet?

Det må leggest til rette for brei forankring, med høyringsfristar som sikrar eit samspel mellom kommunane og kommuneregionane, slik at det blir tid til reelle drøftingar internt i regionen. I tillegg bør Viken vera pådrivar for at kommuneregionane har ein arena for å diskutere dei ulike regionane sine fortrinn og forskjellar, slik at dei regionale planane avspeglar verkelegheita, slik den blir oppfatta i dei ulike kommuneregionane.

Regionrådet for Hallingdal meiner det er avgjerande at dei største næringane i regionane blir invitert til å koma med sine perspektiv på kva som er viktig for framtidens næringsutvikling. Det må arrangerast prosessar og møteplassar der deltakarar frå akademia/forsking, næringsliv, politikk/forvaltning og samfunnslivet sit saman, for å diskutere kva faktorar som driv utviklinga i heile Viken.

Spørsmål 4

DE TRE NYE REGIONALE PLANENE FOR VIKEN SKAL BYGGE VIDERE PÅ ELEMENTER FRA GJELDENE REGIONALE PLANER.

Klikk her for å se [gjeldende regionale planer](#).

Hvilke elementer fra gjeldende planverk og samarbeid har fungert godt og bør tas med videre i de nye regionale planene? Er det noe som har fungert mindre godt? Begrunn svaret.

Regionrådet for Hallingdal har ikkje gjort ein grundig nok gjennomgang til å kunne ha klare meiningar om dette punktet.

Spørsmål 5

DET ER VIKTIG Å SKAPE SAMSVAR MELLOM STRATEGIER OG SATSINGER PÅ REGIONALT OG LOKALT NIVÅ FOR Å LYKKES MED BÆREKRAFTIG UTVIKLING I REGIONEN.

Hva er det viktigste langsiktige arbeidet eller strategien dere jobber med som kan ha betydning innenfor den enkelte plan?

Strategisk plan for Hallingdal 2021 – 2024 har fleire innsatsområder som samsvarar med deler i dei tre planane.

Det regionale omstillingsprogrammet «Sats på Hallingdal» er eit anna langsiktig arbeid som vil kunne få betydning i forhold til dei tre planane.

Spørsmål 6

HAR DERE ANDRE INNSPILL?

Regionrådet for Hallingdal støttar Viken sine ynskjer om tre regionale planar og dei føreslegne innsatsområda. Dei regionale planane i Viken må sjå kommuneregionane sine samla behov og løysingar på tvers av regiongrensene. Hallingdal er oppteken av dei regionale forplikingane og felles innsats som må skje i kommuneregionen for å nå Viken sine mål. Kommuneregionane sitt

eigarskap til dei regionale planane i Viken blir viktig og det er heilt avgjerande at Hallingdal kjenner seg att i problemstillingar, løysingar og konsekvensar for vår region.

Sjølv om det ikkje er tema no kan det vera grunn til å fundere litt på prosessar og konsekvenar av vidare planarbeid, dersom det om kort tid blir klarlagt at Viken skal oppløysast som fylkeskommune. Planarbeid fram til no og eit stykke ut i vidare planprosess vil sikkert ha direkte overføringsverdi til eventuelle nye fylkeskommunar. Men på eit tidspunkt vil tilnærmingar, analysar, involvering og ikkje minst engasjement bli endra, dersom det er klarlagt at Viken fylkeskommune skal oppløysast. Dette er noko programstyre bør ha ei bevisst haldning til og som blir kommunisert til regionane/kommunane.

Hallingdal 22.9.2021

Knut Arne Gurigard
Seniorrådgjevar

Vedlegg: [Planprogram for regionale planer i Viken](#)